

“YENİ SERMAYE YETERLİLİĞİ UZLAŞISI”NA (BASEL II) GEÇİŞE İLİŞKİN YOL HARİTASI¹

¹ Bu Yol Haritası T.Bankalar Birliği bünyesinde oluşturulan “Basel II Yönlendirme Komitesi”nce 26 Eylül 2003 tarihinde oybirliği ile kabul edilmiştir. Yol Haritası dinamik değerlendirme ve güncelleştirme sürecine tabidir. Sekreteryasını T.Bankalar Birliğinin yürüttüğü Basel II Yönlendirme Komitesine BDDK yetkilileri ile 8 bankanın yetkilileri katılmaktadır.

“YENİ SERMAYE YETERLİLİĞİ UZLAŞISI”NA (BASEL II) GEÇİŞE İLİŞKİN YOL HARİTASI

1. YAPISAL BLOK (Pillar 1)			2. YAPISAL BLOK (Pillar 2)		3. YAPISAL BLOK (Pillar 3)
Bankalarca Risklerin Mümkün Olduğunca Hassas Ölçümü ve Ölçülen Riskler Karşılığı Asgari Düzeyde Özkaynak Tahsisi			Denetsel Gözden Geçirme ve İlave Sermaye Gereğinin Belirlenmesi		Saydamlığın Sağlanması ve Kamuoyunun Aydınlatılması
Kredi Riski	Piyasa Riski	Operasyonel Riskler	Risk Profiline Bağlı “İçsel Özkaynak Değerlendirme Mekanizması” ve Bunun Gözden Geçirilmesi	Asgari Özkaynak Yükümlülüğünden Fazla Sermaye İstenilmesi ve Müdahale Mekanizması	“Uluslararası Muhasebe Standartları”(UMS) ve “Bankacılık Denetimine İlişkin Basel Komitesi”(BCBS) Saydamlık Normlarına Uyum
Mart 2003					
✓Yeni Sermaye Uzlaşısı’na (Basel II) ilişkin olarak “Bankacılık Denetimine İlişkin Basle Komitesi”nce(BCBS) hazırlanan “3. İstisari Doküman”da (CP-3) belirtilen hususlarla ilgili ülke görüşünün hazırlanması; -“Ulusal Uygulama Tercihleri”nin (National Discretions) herbir maddesi dikkate alınarak görüş oluşturulması. -Ülke olarak Basel II’ye ilişkin önerilerimizin oluşturulması.			✓Bankaların bünyesinde ve BDDK içinde “Risk Odaklı Denetim Sistemi” (RODS) tesisi ve bu sistemin uygulanma usul ve esaslarının belirlenmesi çalışmalarının sürdürülmesi.	✓Risk Odaklı Denetim Sistemine (RODS) dayalı bir özkaynak müdahale mekanizmasının bankaların bünyesinde ve BDDK içinde tesisi üzerinde çalışmalara başlanması.	✓Risk profillerinin, risk yönetimi sistem ve faaliyetlerinin ve riske dayalı özkaynak yeterliliği oranlarına ilişkin unsurların Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ve Basle Komitesi (BCBS) ilkelerine uygun olarak kamuya açıklanması uygulamasına geçilmesi amacıyla mevcut durumun / uygulamanın tespiti ve uyum planlaması çalışmalarına başlanması.
✓Türk Bankacılık Sisteminin(TBS) BDDK tarafından seçilmiş bankaları için 2003 Haziran ayı sonu verilerine dayalı katılımı zorunlu 1. “Sayısal Etki Çalışması”na başlanması.					
31 Temmuz 2003’ e kadar					
✓İşkollarının Basel II’ye göre tanımlanması çalışmalarına başlanması.			✓8 Şubat 2001 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkında Yönetmelik” hükümlerine uygun olarak bankaların iç sistemlerinin ve risk profillerinin gözden geçirilmesi.		✓Risk profillerinin, risk yönetimi sistem ve faaliyetlerinin ve riske dayalı özkaynak yeterliliği oranlarına ilişkin unsurların Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ve Basle Komitesi (BCBS) ilkelerine uygun olarak kamuya açıklanması uygulamalarının G-10 ülkelerinde nasıl yapıldığının ve Basel II’ye geçiş için neler planlandığının araştırılması.

✓ Risklerin daha sağlıklı olarak ölçülebilmesi amacıyla işkolları dikkate alınarak hesap ve kayıt düzeninde (<i>muhasabe altyapısında</i>) yapılacak gerekli ayarlamaların planlanması.		✓ 8 Şubat 2001 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkında Yönetmelik” ile ilgili olarak, üzerinde çalışılan risk odaklı iç denetime ilişkin alt düzenlemenin (<i>1 sayılı Tebliğ</i>) yürürlüğe konulması.		
✓ Türkiye’de “Kredi Riski” ve “Piyasa Riski” ile ilgili istatistikî bilgilerin toplanması ve bu risklerin hassas bir biçimde ölçülmesi amacıyla bankaların yapmaları gereken işbirliği ve bilgi toplama kaynaklarının merkezileştirilmesi çalışmalarına ilişkin esasların belirlenmesi ve planlama yapılması.	✓ “Operasyonel Risk” ile ilgili olarak istatistikî bilgilerin toplanması amacıyla bankaların yapmaları gereken işbirliği ve bilgi toplama kaynaklarının merkezileştirilmesi çalışmalarına ilişkin esasların belirlenmesi ve planlama yapılması.	✓ 31 Ocak 2002 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik” ile ilgili olarak, üzerinde çalışılan bankaların risk ölçümü modellerinin değerlendirilmesine ilişkin alt düzenlemelerin (<i>1 iç genelge ve 1 dış genelge</i>) yürürlüğe konulması.		
✓ Basel II’ye geçişte bankaların ve ilgili diğer tarafların eğitim ihtiyacının belirlenmesi ve planlama hazırlıklarına başlanması, banka eğitim ve insan kaynakları birimlerine konuya ilişkin önerilerde bulunulması.				
30 Kasım 2003’ e kadar				
✓ Basel II’nin uygulanışı için Basel Komitesi (BCBS) bünyesinde kurulan “Uzlaşma Uygulama Grubu” (AIG) ve başlıca kredi dış derecelendirme kuruluşlarının yetkilileri ile temasın sağlanması ve görüş alış verişinde bulunulması.	✓ Basel II’nin uygulanışı için Basel Komitesi (BCBS) bünyesinde kurulan “Uzlaşma Uygulama Grubu” (AIG) yetkilileri ile temasın sağlanması ve görüş alış verişinde bulunulması.			

✓Bağımsız kredi dış derecelendirme kuruluşlarının Ülkemizde kurulabilmelerine yönelik olarak, bunlara ilişkin mesleki standartlar ve kurumsal yapılanma şekilleri de dahil olmak üzere, bu kuruluşların kuruluş ve faaliyetleri ile ilgili bir düzenleme taslağının yabancı ülkeler ve kuruluşlar dikkate alınarak hazırlanması, bu Kuruluşlara uygulanacak Basel II kabul edilebilirlik ölçütlerinin oluşturulması hususlarında çalışmalara başlanması.		✓8 Şubat 2001 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkında Yönetmelik” hükümlerine uygun olarak bankaların iç sistemlerin büyük ölçüde çalıştırılmasının sağlanması.		
✓1. “Sayısal Etki Çalışması”nın tamamlanması.		✓Bankalar ve BDDK ’da uygulanacak “Risk Odaklı Denetim Sistemi”nin (RODS) Kurumca belirlenen asgari unsurlarının tesisi ve bunların uygulanmasına başlanması. (<i>Banka risk matrislerinin değerlendirilmesi ve denetim planlaması ve müdahale belirleme aracı olarak kullanımı</i>)	✓Risk Odaklı Denetim Sistemine (RODS) dayalı bir özkaynak müdahale mekanizmasının bankalarda ve BDDK’da tesisine ilişkin çalışmaların geliştirilmesi ve yapılacak ilave çalışmaların tespiti.	✓Basel II’nin “3. Yapısal Blok”u çerçevesinde belirlenen bilgilerin kamuya açıklanması uygulamasına geçilmesini teminen Ülkemizde kamuya açıklanan bilgiler çerçevesinde mevcut durumun / cari uygulamaların tespiti ve Basel II uyum planlaması çalışmalarının tamamlanması.
1 Ocak 2004’e kadar				
✓2004’ten başlamak üzere her üç aylık aralarla bankaların Basel II normlarına uyumu için yaptıkları çalışmaların incelenmesi (<i>BDDK ve T.Bankalar Birliği-TBB tarafından gerçekleştirilecektir</i>); Uygulamalardaki yeknesaklığın sağlanması amacıyla gerekli önlemlerin alınması ve tavsiyelerde bulunulması.		✓8 Şubat 2001 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkında Yönetmelik” ile ilgili olarak üzerinde çalışılan risk yönetimine ilişkin alt düzenlemenin (2 sayılı Tebliğ) yürürlüğe konulması.	✓Aktif / pasif yapısına ilişkin “Yapısal Faiz Oranı Riski”nin ölçümüne ve yönetilmesine ilişkin alt düzenleme çerçevesinde ilave özkaynak bulundurma potansiyelinin ilgili banka ve BDDK tarafından stres testlerini de dikkate alarak değerlendirilmesi sürecinin oluşturulması için çalışmalara başlanması.	✓Kamuya açıklanacak bilgilerin nitelik ve formatları ile açıklanma sıklığının ve açıklama kanallarının belirlenmesi.
✓Basel II’ye geçiş çalışmaları ışığında reel sektör, kamu sektörü ve ilgili diğer tarafların bilgilendirilmesi amacıyla geniş katılımlı bir “Sempozyum”un düzenlenmesi. Bu çerçevede, Basel II’nin finansal sisteme, reel sektöre, kamu kesimine ve ilgili diğer taraflara etkilerinin ayrı oturumlarda tartışılması ve çıkan neticelerin rapor/ yayın haline getirilmesi.		✓Aktif / pasif yapısına ilişkin “Yapısal Faiz Oranı Riski”nin ölçümüne ve yönetilmesine ilişkin alt düzenlemenin yürürlüğe konulması.		

✓ İşkollarının Basel II yaklaşımı dikkate alınarak tesis edilmesi çalışmalarının gözden geçirilmesi.			✓ Operasyonel riskin ölçümüne ve yönetilmesine ilişkin alt düzenlemenin yürürlüğe konulması.		
✓ Mevcut risk ölçümü ve yönetimi sistemlerinin iç limitleme ve risk azaltımı bakımından geliştirilmesi için planlama yapılması.			✓ Basel II “Risk Azaltım Yöntemleri”ne (Teminatlandırma Şekilleri, Emniyet Marjı Tespiti vb.) ilişkin standartların bankalarda ve BDDK’da uygulanacak “Risk Odaklı Denetim Sistemi”ne (RODS) ilişkin değerlendirme süreçlerinde tanımlanması.		
✓ Basel II’ye uyumlu risk provizyonu ayırma ve içsel özkaynak değerlendirme sistemlerinin geliştirilmesi hususundaki çalışmaların sürdürülmesi.					
31 Mart 2004’ e kadar					
✓ “Ulusal Uygulama Tercihleri”nin (National Discretions) tartışılmasını teminen tüm tarafların katılacağı sempozyum ve toplantılar düzenlenmesi ve ulaşılan sonuçların rapora bağlanması.					
✓ FIRB ve AIRB yöntemlerini uygulamayı hedefleyen bankalar için mevcut kredi skorlama sistemlerinin iç derecelendirme yaklaşımı çerçevesinde iyileştirilmesine başlanması.	✓ İç model yöntemini uygulamayı hedefleyen bankalar için mevcut alt yapının iyileştirilmesine başlanması ve gerekli teşviklerin tesisi.	✓ SA veya AMA yöntemlerini uygulamayı hedefleyen bankalar için mevcut alt yapının iyileştirilmesine başlanması.			
✓ Tanımlanan işkolları dikkate alınarak hesap ve kayıt düzeninde (muhasabe altyapısı) yapılması gerekli ayarlamaların tamamlanması ve deneme uygulamalarına başlanması.					
✓ Basel II’ye uygun teminat sınıflandırma ve değerlendirme sistemlerinin tesisi.		✓ Basel II’ye uygun operasyonel zarar olayları sınıflandırma ve bilgi toplama sistemlerinin etkin olarak çalıştırılması.			
30 Haziran 2004’ e kadar					
✓ Basel II’ye konsolide bazda uyum sağlanabilmesi sürecinde Basel Komitesi(BCBS), Uluslararası Menkul Kıymet Komisyonları Birliği (IOSCO) ve Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği (IAIS)’e bağlı “Joint Forum” tarafından önerilen diğer yöntemlerin gözden geçirilmesi ve gerekli görülmesi durumunda mevcut düzenlemelere uyarlanması.					
✓ Kredi dış derecelendirme kuruluşları (başlıcaları) ile değerlendirmeler yapılması ve Türkiye’de yerleşik kredi dış derecelendirme kuruluşu kurulması (yurtdışı ana ortağın iştiraki ya da yerel) için fizibilite çalışmalarının tamamlanması.					

✓Gerekli veri tabanlarının ve “Yönetim Bilgi Sistemleri”nin (MIS) bankaların bünyesinde tesisi için çalışmalara başlanması.				
✓Basel II’ye uygun risk provizyonu ayırma ve içsel özkaynak değerlendirme sistemlerinin asgari düzeyde deneme amaçlı çalıştırılması.				
30 Eylül 2004’ e kadar				
✓ FIRB yöntemini uygulamayı hedefleyen bankalar için BDDK tarafından Bankacılık Sistemi genelinde kullanılmak üzere LGD (<i>Loss Given Default-Temerrüt Halinde Kayıp</i>) ve EAD (<i>Exposure at Default-Temerrüt Halinde Risk Tutarı</i>) değerlerinin belirlenmesi için gerekli çalışmalara başlanması.				
✓Türkiye’de kredi riskinin istatistiki olarak ölçülmesinin kolaylaştırılması amacıyla merkezi bir veri tabanının kurulması için fizibilite çalışmalarının tamamlanması.	✓Türkiye’de piyasa riskinin istatistiki olarak ölçülmesinin kolaylaştırılması amacıyla belirli bir ölçeğe sahip bankaların ihtiyaç duyabilecekleri merkezi bir veri tabanının kurulması hususunda fizibilite çalışmalarının tamamlanması. (<i>Böyle bir merkezi veri tabanına ihtiyaç bulunmaması halinde fizibilite çalışması yapılmayacaktır.</i>)	✓Operasyonel risk verisi toplayan uluslararası kuruluşlar (başlıcaları) ile değerlendirmeler yapılması ve Türkiye’de yerleşik bir veri tabanı kurulması için fizibilite çalışmalarının tamamlanması.	✓Mevcut kredi skorlama sistemlerinin Basel II iç derecelendirme yaklaşımına uyarlanma sürecinin “Risk Odaklı Denetim Sistemi” (RODS) çerçevesinde risk matrisleri kapsamında denetlenmesi ve değerlendirilmesi.	
✓“Hazine Müsteşarlığı” ile Basel II geçiş stratejisi üzerinde fon yönetimi bakımından mutabakat sağlanması, piyasa yapıcısı bankaların Basel II karşısındaki durumlarının değerlendirilmesi.			✓Basel II’ye uygun teminat sınıflandırma ve değerlendirme sistemlerinin “Risk Odaklı Denetim Sistemi” (RODS) çerçevesinde risk matrisleri kapsamında denetlenmesi ve değerlendirilmesi.	

✓“Meslek Kuruluşları” ile Basel II geçiş ve izlenecek kredilendirme stratejisi üzerinde fon akımlarının yönü bakımından mutabakat sağlanması.		✓Basel II’ye uygun risk provizyonu ayırma ve içsel özkaynak değerlendirme sistemlerinin “Risk Odaklı Denetim Sistemi” (RODS) çerçevesinde risk matrisleri kapsamında denetlenmesi ve değerlendirilmesi.		
✓Bağımsız kredi dış derecelendirme kuruluşlarına ilişkin düzenlemelerin tamamlanması, bu kuruluşlara uygulanacak Basel II kabul edilebilirlik ölçütlerinin kesinleştirilmesi ve uygulamaya konulması.				
✓“Belirgin Düzeyde Faaliyete Sahip Bankalar”ın (<i>significant banks</i>) belirlenmesine ilişkin seçim kriterlerinin kesinleştirilmesi ve yayınlanması.				
1 Ocak 2005’e kadar				
✓“Ulusal Uygulama Tercihleri”nin (National Discretions) kesinleştirilmesi.				
✓Türk Bankacılık Sistemi için 2004 Yılı Sonu verilerine dayalı katılımı zorunlu 2. “Sayısal Etki Çalışması” nın yapılması.				
✓“Belirgin Düzeyde Faaliyete Sahip Bankalar”ın belirlenmesi.		✓“Belirgin Düzeyde Faaliyete Sahip Bankalar” için risk profiline bağlı “İçsel Özkaynak Değerlendirme Mekanizması”na ve bunun gözden geçirilme usul ve esaslarına son şeklinin verilmesi, deneme amacıyla uygulamalara geçilmesi		✓Risk profillerinin, risk yönetimi sistem ve faaliyetlerinin ve riske dayalı özkaynak yeterliliği oranlarına ilişkin unsurların Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ve Basle Komitesi (BCBS) ilkelerine uygun olarak kamuya açıklanması uygulamasına Ülkemizde geçilmesi hususunda yapılan çalışmaların ve alınan mesafenin gözden geçirilmesi, gerekli ilave tedbirlerin alınması.
✓Belirgin düzeyde faaliyete sahip bankalar dışındaki bankalara uygulanacak özkaynak yeterliliği normlarının (Basel I veya daha sıkı normlar) ve diğer tedbirlerin planlanması.				
✓İşkollarının Basel II’ye göre tesis edilmesi çalışmalarının tamamlanması ve bu çerçevede, hesap ve kayıt düzeninde (<i>muhasebe altyapısı</i>) deneme uygulamalarından kesin uygulamalara geçilmesi.				
✓İhtiyaç duyan bankalar için asgari düzeyde bilgi sağlayacak ortak bir “Ticari Krediler Veri Tabanı”nın ve/veya “Küçük Ölçekli İşletme Kredileri Veri Tabanı”nın tesisi ve faaliyete	✓İhtiyaç duyan bankalar için asgari düzeyde bilgi sağlayacak ortak bir “Piyasa Riski Veri Tabanı”nın tesisi ve faaliyete geçirilmesi. (<i>Veri birikimine başlanması</i>)	✓İhtiyaç duyan bankalar için asgari düzeyde bilgi sağlayacak ortak bir “Operasyonel Riskler Veri Tabanı”nın tesisi ve faaliyete geçirilmesi. (<i>Veri birikimine başlanması</i>)		

geçirilmesi. (Veri birikimine başlanması)					
30 Haziran 2005' e kadar					
✓ FIRB ve AIRB yöntemlerini kullanacak bankaların belirlenmesi.	✓ İç model yöntemini kullanacak bankaların belirlenmesi.	✓ SA ve AMA yöntemlerini kullanacak bankaların belirlenmesi.			
✓ Münferit banka bazında (solo) test amaçlı (pilot) uygulamalara geçilmesi.					
1 Ocak 2006'ya kadar					
✓ Test amaçlı (pilot) konsolide uygulamalara geçilmesi.					
✓ Basel II'ye uyum düzenlemelerinin tamamlanması.					
✓ “Bankacılık Faaliyet (Oyun) Alanı”nın belirlenmesi. (Tüm unsurlarıyla)					
30 Haziran 2006'ya kadar					
✓ Belirgin düzeyde faaliyete sahip bankalar dışındaki bankalara uygulanacak özkaynak yeterliliği normlarının (Basel I veya daha sıkı normlar) ve diğer tedbirlerin tam anlamıyla uygulamaya konulması.		✓ Risk profiline bağlı “İçsel Özkaynak Değerlendirme Mekanizması”nın kesin olarak faaliyete geçmesi ve bu mekanizmanın gözden geçirilmesi faaliyetlerine tam anlamıyla başlanması.	✓ Risk Odaklı Denetim Sistemine (RODS) dayalı özkaynak müdahale mekanizmasının tam anlamıyla faaliyete başlaması.	✓ Risk profillerinin, risk yönetimi sistem ve faaliyetlerinin ve riske dayalı özkaynak yeterliliği oranlarına ilişkin unsurların Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ve Basle Komitesi (BCBS) ilkelerine uygun olarak kamuya açıklanması uygulamasına tam anlamıyla geçilmesi. (BDDK tarafından belirlenecek bazı bankalarca bu şart geçiş süresi sonu itibarıyla sağlanabilir.)	
31 Aralık 2006'ya kadar					
✓ İlave geçiş süresinin belirlenmesi. (İlave geçiş süresi koşullar ve sürecin gelişimi dikkate alınarak daha önce de belirlenebilir.)					
✓ Bankalardan büyüme ve sermayelendirme planlarının istenilmesi. (Kredi Riski, Piyasa Riski ve Operasyonel Risk için ayrı ayrı hesaplanacak)					
✓ “Ulusal Uygulama Tercihleri”ne (National Discretions) nihai halinin verilmesi.					
✓ Kesin uygulamalara geçilmesi.			✓ Uygulamaların gözden geçirilmesi.		
Geçiş Süresi Sonu (X)					

(X) BDDK tarafından gelişmelere göre belirlenecektir.

SA: Standart Yaklaşım

FIRB: İç Derecelendirme Tesisi Yöntemi

AIRB: Gelişmiş İç Derecelendirme Yöntemi

AMA: Gelişmiş Ölçüm Yaklaşımları (Operasyonel Riskler)